

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ในเขตจังหวัดปทุมธานี

โดย

อัศนัย ทวีสาร

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต
ปีการศึกษา 2566

THE PEOPLE'S PARTICIPATION IN THE PREVENTION OF DRUG-RELATED PROBLEMS IN PATHUMTHANI PROVINCE

BY

ADSANAI TAWESAN

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT

OF THE REQUIREMENTS FOR

THE DEGREE OF MASTER OF PUBLIC ADMINISTRATION

INSTITUTE OF PUBLIC ADMINISTRATION AND PUBLIC POLICY

GRADUATE SCHOOL, RANGSIT UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2023

ใบรับรองการศึกษาค้นคว้าอิสระ
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยรังสิต

เรื่อง **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตจังหวัดปทุมธานี**
THE PEOPLE'S PARTICIPATION IN THE PREVENTION OF DRUG-RELATED PROBLEMS IN PATHUMTHANI PROVINCE

โดย อัศนัย ทวีสาร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต อนุมัติให้นับวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ประจำปีการศึกษา 2566

.....
(ดร.เฉลิมพร เย็นเยือก)
ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

.....ประธานกรรมการสอบ
รศ.ดร.จุมพล หนิมพานิช

.....กรรมการ
รศ.ดร.ปธาน สุวรรณมงคล

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา
รศ.ดร.จีระ ประทีป

ลิขสิทธิ์ของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดีอันเนื่องมาจากความอนุเคราะห์ของรองศาสตราจารย์ ดร.จีระ ประทีป อาจารย์ที่ปรึกษาและคณบดีสถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ และ ดร.เฉลิมพร เย็นเยือก รองคณบดีฝ่ายวิชาการและผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ที่ได้เสียสละเวลาในการให้คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนให้คำปรึกษาให้รวมถึงข้อแนะนำต่างๆทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณท่านคณาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยรังสิต ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประศาสน์วิชาความรู้ให้กับผู้ศึกษาวิจัย

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ด้วยดียิ่ง จากเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรกลุ่มตัวอย่างในสำนักงานทุกท่านที่เสียสละเวลาตอบแบบสอบถามได้ครบสมบูรณ์ทุกฉบับ ทำให้ได้ข้อมูลที่มีประโยชน์ในการทำวิจัยฉบับนี้

สุดท้ายผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และครอบครัว ที่คอยสนับสนุนให้กำลังใจให้ความรัก ความอบอุ่นกับผู้ศึกษาวิจัยเสมอมา จนทำให้ผู้วิจัยสามารถจัดทำวิจัยฉบับนี้เสร็จสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คุณประโยชน์ที่ได้จากการทำวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นคุณงามความดีให้กับ บิดา มารดา ครอบครัว คณาจารย์ ที่คอยให้คำชี้แนะ คำสอนที่ดีตลอดจนสำเร็จการศึกษา

อัศนัย ทวีสาร

ผู้วิจัย

6006050 : อัศนัย ทวีสาร
ชื่อการค้นคว้าอิสระ : การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตจังหวัดปทุมธานี
หลักสูตร : รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร.จีระ ประทีป

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานี และ 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานี เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานีให้เกิดประสิทธิผลมากขึ้น ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานี จำนวน 120 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนาคือ ค่าจำนวน ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่า t-test และ F-test และทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติ correlation

ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานี ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความพร้อมการรับรู้ และ ความสามารถของประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานี พบว่ามีระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งนี้ ผู้บริหาร ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามนโยบายการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานี ควรสร้างแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานีให้มากยิ่งขึ้น และ ควรสนับสนุนทรัพยากรที่ใช้ในการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและในอนาคตให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

(การศึกษาค้นคว้าอิสระมีจำนวนทั้งสิ้น 106 หน้า)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด, จังหวัดปทุมธานี

6006050 : Adsanai Tawesan

Independent Study Title : The People's Participation in the Prevention of Drug-related Problems in Pathumthani Province

Program : Master of Public Administration

Independent Advisor : Assoc.Prof. Chira Prateep, Ph.D.

Abstract

The objective of this study were to 1) study the level of participation of people in Pathumthani Province in addressing drug-related issues, and 2) study the factors influencing their participation in this prevention effort. This study employed a quantitative research approach. Data were gathered from 120 people who residing in Pathumthani Province. The descriptive statistics used in the data analysis included percentage, mean, and standard deviation. Furthermore, the t-test and F-test were used for the hypothesis testing, and the correlation was employed to test the relation between variables.

The results of this study found that the reveal a high level of participation of people in Pathumthani province across all four key aspects including 1) decision-making, 2) activity implementation, 3) benefit reception, and 4) follow-up and evaluation. Furthermore, the study shows positive relationships between the peoples' readiness, perception, and capability, and their active participation in preventing drug-related issues, with a statistically significant level of 0.05. Nonetheless, it is recommended that officials overseeing policy-based operations concerning drug prevention of peoples in Pathumthani Province intensify efforts to bolster participation. Additionally, providing tailored resources that align with specific contexts and anticipate future changes in drug prevention strategies is advised to ensure sustained effectiveness in addressing drug-related issues, both presently and in the future.

(Total 106 pages)

Keywords: Participation, Drug-related Problems, Pathumthani Province

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตจังหวัดปทุมธานี

The People's Participation in the Prevention of Drug-Related Problems in Pathumthani Province

อัศนัย ทวีสาร

Adsanai Tawesan

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยรังสิต

Institute of Public Administration and Public Policy, Rangsit University

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานี และ 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานี เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานีให้เกิดประสิทธิผลมากขึ้น ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานี จำนวน 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนาคือ ค่าจำนวน ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่า t-test และ F-test

ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานี ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานี พบว่า ประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานี ที่มีเพศ อายุ ระดับ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และอัตราเงินเดือนต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานีไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งนี้ ผู้บริหาร ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามนโยบายการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานี ควรสร้างแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานีให้มากยิ่งขึ้น และ ควรสนับสนุนทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการให้เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและในอนาคตให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, การป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด, จังหวัดปทุมธานี

Abstract

The objective of this study were to study 1) level of participation of Peoples in Saraburi Province in addressing drug-related issues, and 2) the factors influencing their involvement in this prevention effort. This study employed a quantitative research approach. Data were gathered from 400 peoples residing in Pathumthani Province. The descriptive statistics used in the data analysis included percentage, mean, and standard deviation. Furthermore, the t-test and F-test were used for the hypothesis testing.

The study's findings reveal a high level of participation among peoples in Pathumthani province across all four key aspects including 1) decision-making, 2) activity implementation, 3) benefit reception, and 4) follow-up and evaluation, the results of testing the hypothesis of participation in preventing drug-related issues among peoples in Pathumthani Province found that gender, age, education and work experience were no different at the statistically significant level of 0.05. Nonetheless, it is recommended that officials overseeing policy-based operations concerning drug prevention among Peoples in Pathumthani Province intensify efforts to bolster engagement. Additionally, providing tailored resources that align with specific contexts and anticipate future changes in drug prevention strategies is advised to ensure sustained effectiveness in addressing drug-related issues, both presently and in the future

Keywords : Participation, Drug-related Problems, Pathumthani Province

1. บทนำ

หน่วยงานภาครัฐที่ดำเนินงานภายใต้นโยบายขับเคลื่อนประเทศด้วยยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 เพื่อพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน แต่อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันพบว่าประเทศไปทยกำลังประสบปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในรูปแบบที่หลากหลาย และมีแนวโน้มจะขยายวงกว้างของปัญหาไปอย่างต่อเนื่อง กว้างขวาง จนกล่าวได้ว่าหากพิจารณาในเชิงภูมิศาสตร์ของประเทศไทยพบว่าเป็นศูนย์กลางการคมนาคมของภูมิภาคอาเซียน และมีอาณาเขตที่ติดกับแหล่งผลิตยาเสพติดที่สำคัญคือพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ส่งผลให้สถานการณ์ปัญหายาเสพติดมีแนวโน้มการนำเข้ามาในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง และปริมาณเพิ่มขึ้นมาก ซึ่งแหล่งผลิตยาเสพติดในประเทศเพื่อนบ้าน มีศักยภาพในการผลิตยาเสพติด ทั้งฝิ่น เฮโรอีน ยาบ้า และยาไอซ์ มีการปลูกฝิ่นของประเทศในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ และมีโรงงานผลิตยาเสพติดส่วนใหญ่อยู่ทางเหนือของรัฐฉาน ประเทศ

พม่า มีการลักลอบลำเลียงผ่านประเทศไทยไปยังประเทศที่สาม (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด แผนปฏิบัติการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษายาเสพติด, 2562) อีกทั้งปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติดยังคงเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งของประเทศที่มีผู้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนโดยทั่วไป

หน่วยงานของรัฐทุกระดับ ต่างตระหนักถึงปัญหายาเสพติดว่าเป็นปัญหาที่เร่งด่วนที่ควรจะได้รับการแก้ไข และหลายๆหน่วยงาน ทั้งในระดับประเทศ ระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น ระดับท้องที่ ดังปรากฏในรายงานผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ ของสำนักงาน ป.ป.ส. พบว่า ตั้งปี พ.ศ. 2564 ปัญหายาเสพติดยังคงเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทย การลักลอบนำเข้ายาเสพติด เปลี่ยนเส้นทางจากชายแดนภาคเหนือ ไปลักลอบนำเข้าผ่านแนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่รูปแบบการลักลอบลำเลียงยาเสพติดยังคงใช้การลำเลียงโดยรถยนต์ส่วนบุคคลในรูปขบวนลำเลียง รถบรรทุกขนาดใหญ่ และรถยนต์กระบะดัดแปลงติดตู้บรรทุกสินค้า เป็นหลัก และยังพบบางกรณีมีการใช้ บริษัทขนส่งพัสดุภัณฑ์เอกชนลำเลียงยาเสพติดจำนวนมากจากพื้นที่ชายแดนเข้าสู่พื้นที่ตอนใน และส่งไป จังหวัดทางภาคใต้โดยยาเสพติดที่ถูกตรวจยึดในประเทศไทย ส่วนหนึ่งเป็นการลำเลียงผ่านไปยังต่างประเทศ ทั้งในและนอกภูมิภาคอาเซียน ตลอดจนประเทศในแถบเอเชียตะวันออก และภูมิภาคโอเชียเนีย นอกจาก ปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติด ปัญหาการค้ายาเสพติดก็เพิ่มระดับความรุนแรงขึ้น กลุ่มการค้าทุกระดับ สามารถจัดหายาเสพติดได้หลายชนิด และในปริมาณที่มาก เครือข่ายสังคมออนไลน์กลายเป็นช่องทางสำคัญใน การติดต่อซื้อขายยาเสพติด ส่งผลให้มีการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว ส่วนปัญหาการแพร่ระบาดภายในประเทศ ยาบ้า ไอซ์ เฮโรอีน และ คีตามีน มีปัญหาการแพร่ระบาดรุนแรงขึ้นตามลำดับ โดยประชากรกลุ่มเยาวชนยังคง มีสัดส่วนการเข้าไปเกี่ยวข้องมากที่สุด (สำนักงาน ป.ป.ส., 2564)

จากสถิติของ ป.ป.ส. ในเขตพื้นที่ภาค 1 พบว่า จังหวัดปทุมธานี มีปริมาณการจับกุมจากการตรวจพบว่ามีเมทแอมเฟตามีน (เม็ด) จำนวนมากกว่าสามล้านกิโลกรัมในปี พ.ศ.2564 ซึ่งมากกว่าจังหวัดอื่น ซึ่งพื้นที่ในจังหวัดปทุมธานี เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ที่เป็นนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่หลายแห่ง มีจำนวนผู้ใช้แรงงานจำนวนมาก และมีความหลากหลายของประชาชนในพื้นที่ร่วมด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นที่มาของการแพร่ระบาดของปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มของความรุนแรงในการแพร่ระบาดมากยิ่งขึ้น จากข้อมูลดังกล่าว หลายภาคส่วนได้ตระหนักและหาแนวทางการป้องกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยได้ร่วมกันดำเนินกิจกรรมเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว อาทิ หน่วยงานสาธารณสุข หน่วยงานราชทัณฑ์ รวมถึงประชาชนในพื้นที่ต่างๆ แต่อย่างไรก็ตามในการดำเนินการต่างๆ ในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นการแก้ไขปัญหาในด้านใดก็ตาม หรือ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาในด้านใดก็ตาม จะสามารถดำเนินการให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ประชาชนในพื้นที่ถือเป็นกำลังสำคัญในการดำเนินการ หน่วยงานต่างๆ จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากปัญหายาเสพติด มาร่วมมือร่วมแรง ร่วมใจเพื่อให้สามารถจัดการกับปัญหา และ พัฒนาคุณภาพชีวิต

ประชาชนในพื้นที่ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ปลอดภัยจากปัญหายาเสพติด จากที่มาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตจังหวัดปทุมธานี เพื่อให้ได้แนวทางทราบและเข้าใจถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตจังหวัดปทุมธานี และนำไปสู่การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดปทุมธานีให้มีประสิทธิภาพ มีความเข้มแข็งมากขึ้น และยังส่งผลให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานภาครัฐที่มุ่งเน้นให้แก้ไขปัญหายาเสพติดทั้งระบบอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาประเทศต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานี

2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานี

3. ทบทวนวรรณกรรม (ถ้ามี)

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานี ดังต่อไปนี้

Putti (1987) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมว่าเป็นพื้นฐานของกิจกรรมใดใด ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการในวงกว้าง ซึ่งเป็นแนวทางที่จะขยายการมีส่วนร่วมไปสู่ระดับต่างๆ ลงไปขององค์การ โดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมจะต้องมีบทบาทตามความรู้ ความสามารถเพื่อให้การมีส่วนร่วมนั้นเป็นไปอย่างมีคุณภาพ

Arnstien (1969) เสนอว่าการมีส่วนร่วมจากผู้เข้าร่วมนั้น ผู้เข้าร่วมจะต้องรู้จักใช้อำนาจและควบคุมกิจกรรมนั้นให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ สมบัติ นามบุรี (2562) ที่ได้เสนอว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิดหรือเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคล ระหว่างกลุ่ม เพื่อสร้างและเปิดโอกาสให้บุคคลกลุ่มเป้าหมาย ได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม โดยการร่วมคิดร่วมตัดสินใจเพื่อกำหนด เป้าหมายของสังคมและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และปฏิบัติตามแผนการหรือ โครงการต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ ซึ่งการมีส่วนร่วมเป็นการร่วมมือในทุกระดับ ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ระดับกลุ่มทั้งบุคคลที่มีความเห็นสอดคล้องกัน หรือ บุคคลที่มีความเห็นไม่สอดคล้องกัน ได้เข้ามาร่วมรับผิดชอบเพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงตามความต้องการ โดยอาจดำเนินการผ่านกลุ่มหรือองค์การ

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคล ได้มีส่วนช่วยเหลือระหว่างกัน ตามความรู้ ความสามารถ ของแต่ละบุคคลในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงาน และร่วมรับผิดชอบในประเด็นต่างๆที่มีผลกระทบต่อส่วนรวมในการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของสังคม โดยผู้เกี่ยวข้องอาจต้องใช้การกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลที่ต้องการสื่อสารนั้น เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างบุคคล ส่งผลทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในแต่ละระดับแต่ละขั้นตอน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน สังคมต่อไปอย่างยั่งยืน

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึงการเปิดโอกาสให้บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมใดใดได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิด ริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจการร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบถึงตัวบุคคลนั้นเอง

Cohen & Uphoff (1981) ได้จำแนกการมีส่วนร่วม เป็น 4 ขั้นตอนคือ

1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย การริเริ่มนำเสนอประเด็นความต้องการ ประเด็นปัญหาหรือแนวทางที่ต้องการพัฒนาร่วมกัน เพื่อให้ได้สารสนเทศจากรอบด้านมาประกอบการตัดสินใจร่วมกัน ซึ่งจะมีระยะเวลาในการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตามกระบวนการดำเนินกิจกรรมจนกระทั่งถึงขั้นการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้

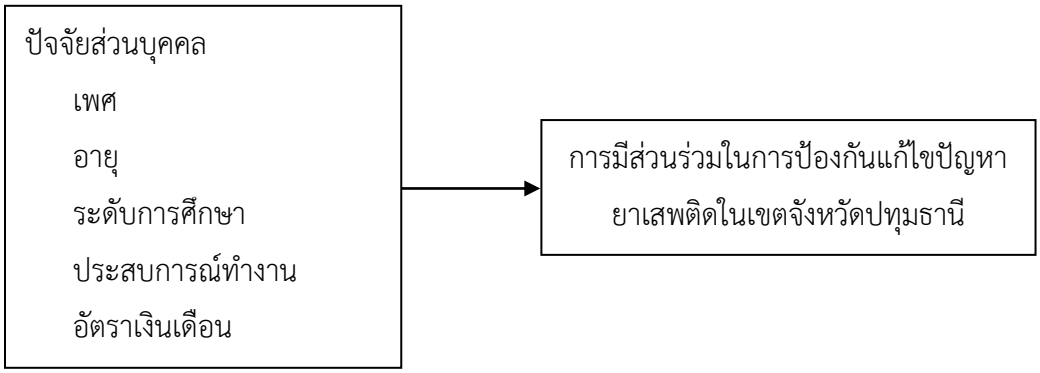
2) การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุน ทรัพยากร การบริหารการ ประสานความร่วมมือ เพื่อร่วมกันปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน

3) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ (Benefit) ประกอบด้วย การกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการมีส่วนร่วมนั้น เช่น ประโยชน์ต่อชุมชน สังคม อย่างไรก็ตาม นอกจากจะร่วมกับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นแล้ว หากในกรณีที่เกิดผลกระทบเกิดขึ้น ก็ต้องร่วมรับผลกระทบที่เกิดขึ้นด้วยนั้นเช่นกัน

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เป็นการร่วมประเมินผลจากผู้เกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการมีส่วนร่วม ซึ่งเกิดจากการสังเกตร่วมกันและนำเสนอความคิดเห็น ความต้องการ หรือความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานนั้น แล้วนำมาปรับปรุงหรือรักษาให้คงไว้อย่างยั่งยืนต่อไปร่วมกัน

4. กรอบแนวคิดงานวิจัย และสมมติฐานงานวิจัย (ถ้ามี)

ประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานี ที่มีเพศ อายุ ระดับ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และ อัตราเงินเดือน ที่แตกต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดต่างกัน

5. ระเบียบวิธีวิจัย

สำหรับการศึกษาครั้งนี้ประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานี รวมเป็นจำนวนประชากร ทั้งสิ้น 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และ อัตราเงินเดือน ซึ่งลักษณะคำถามเป็น แบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานี รวม 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) โดยกำหนดระดับคะแนนความคิดเห็นจากมากไปหาน้อย 5 ระดับ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาโดยใช้สถิติเพื่อวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือโดยการหาค่าความเชื่อมั่นหรือความเชื่อถือได้ ใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.868 ก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้วิธีการแจกแบบสอบถาม จำนวน 400 ฉบับไปยังกลุ่มตัวอย่างและรอเก็บรวบรวมคืนเมื่อผู้ตอบแบบสอบถามทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยสถิติพรรณา ค่าจำนวน ค่าร้อยละ การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานี ด้วยสถิติพรรณาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานี ด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา

ประสบการณ์ในการทำงาน และอัตราเงินเดือน ใช้การทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติ t – test (Independent Sample) และสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนโดยค่าสถิติ f-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

6. ผลการศึกษา

ผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 73.75 เป็นเพศหญิง มีจำนวน 298 คน มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 154 คน ร้อยละ 38.5 มีระดับการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 270 คน ร้อยละ 67.5 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,000-30,000 บาท จำนวน 240 คน ร้อยละ 60.0

การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ค่า S.D. เท่ากับ .452 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ใน 4 ด้านสามารถเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้

1) ระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.13 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .387

2) ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.08 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .359

3) ระดับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.11 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .498 และ

4) ระดับการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.08 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .467

ผลการทดสอบสมมติฐานระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานี พบว่า ประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานี ที่มีเพศ อายุ ระดับ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และอัตราเงินเดือนต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานีไม่แตกต่างกัน

7. สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาดังปรากฏข้างต้น ซึ่งพบว่าประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และอัตราเงินเดือนต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหา

ยาเสพติดของประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานีไม่แตกต่างกัน กล่าวได้ว่า ประชาชนในเขตจังหวัดปทุมธานี ไม่ว่าจะเป็นเพศใด หรือ มีพื้นฐานส่วนบุคคลที่แตกต่างกันอย่างไร ต่างก็มีความตระหนักในความรุนแรงและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัญหาการแพร่ระบาดของปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้น ดังนั้น ประชาชนรวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ หน่วยงานสถานศึกษา หน่วยงานสาธารณสุข หน่วยงานด้านความมั่นคงปลอดภัย ควรมีการเตรียมความพร้อมและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเพื่อร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อย่างเต็มความสามารถ จะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน และ เกิดผลลัพธ์ในการป้องกันแก้ไขปัญหา ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความปลอดภัยได้มากขึ้น โดยหน่วยงานควรมีการเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรที่จำเป็นในพื้นที่ให้เหมาะสม เพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามภารกิจในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในทุกภาคส่วน โดยเฉพาะในการศึกษาครั้งนี้ มุ่งเน้นศึกษาการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี เป็นสำคัญ ซึ่งพบว่า หน่วยงานต่างๆ ได้มีการเตรียมความพร้อมในด้านทรัพยากร และการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่ ผ่านช่องทางต่างๆ ผ่านหน่วยงานต่างๆ ทั้งในสถานศึกษา ในหน่วยงานภาคเอกชน โรงงาน สถานประกอบการต่างๆ รวมถึงมีการติดตามสถานการณ์ข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จำเป็นต่อการดำเนินการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตพื้นที่จังหวัดปทุมธานีอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่อง เพื่อพร้อมต่อการเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการแพร่ระบาดของปัญหายาเสพติด กรวิทย์ เกาะกลาง วินิจ ผาเจริญ และ วัชระ ชาติมนตรี (2564) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบวา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านการดำเนินงาน อันดับรองลงมาคือ ด้านการวางแผน ด้านสนับสนุนทรัพยากรและน้อยที่สุด คือด้านการประเมินผล และ ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พบว่า ปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนปัจจัยด้านเพศ สถานภาพและอาชีพที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่แตกต่างกัน ดังนั้น

ผู้บริหารองค์กรรัฐ หน่วยงานรัฐ เจ้าหน้าที่รัฐ ข้าราชการ และผู้มีอำนาจในการปกครอง ได้พิจารณาและให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด แล้วเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนในฐานะประชาชนของประเทศ เข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามแนวคิดจริยธรรมของสังคม หรือการเพิ่มช่องทางในการตรวจสอบระบบ และกระบวนการปฏิบัติงานด้านยาเสพติดของทุกกลุ่มประชาชน รวมถึงผู้นำชุมชนควรตระหนักถึงความสำคัญของการมีสวนร่วมกันอย่างแท้จริงในการแก้ไขปัญหายาเสพติด อีกทั้งหน่วยงานราชการในทุกระดับควรส่งเสริมให้ผู้แทนประชาชน เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพ

ติด รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีด้านสารสนเทศเพื่อการประสานงานในการดำเนินงานที่สะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และควรสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ อาทิ งบประมาณในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดตามแผนดำเนินการนั้น

นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้มีผู้แทนประชาชน หรือ ผู้นำชุมชนให้รับรู้และเข้าใจในบริบทของชุมชน เพื่อจะได้แสวงหาแนวทางเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมจากประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นในชุมชนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นไปตามผลการศึกษาของ วนัสญพร โทเวียง (2562) ที่ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดแล้วได้ให้ข้อเสนอจากการค้นพบว่า ผู้เกี่ยวข้องควรมีการประเมินสถานะหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเพื่อเอาชนะยาเสพติด แยกกลุ่ม ประเภทความรุนแรง ปานกลาง เบาบาง ในชุมชน มีการพัฒนาหมู่บ้าน บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ประชาชนให้เกิดการพัฒนาและประสานงานกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการพัฒนา หรือส่งเสริมอาชีพ รวมถึงการป้องกันปัญหายาเสพติด 2) มีการปฏิบัติการด้านการข่าว ตรวจตรา ตรวจค้น จับกุม ดำเนินการตามกฎหมาย 3) มีการจัดตั้งชุดปฏิบัติการประจำตำบล หมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อดูแลความสงบเรียบร้อยของหมู่บ้าน ประชาชนทุกคนในพื้นที่ 4) มีการพัฒนาหมู่บ้าน ดูแลทุกข์สุขของประชาชนในทุกด้าน 5) มีการจัดตั้งอาสาสมัครหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อเสริมกำลังฝ่ายปกครอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ชุดรักษาความสงบหมู่บ้าน 6) ให้ความช่วยเหลือพี่น้องประชาชน ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ รวมถึงการเฝ้าระวังปัญหาต่างๆ ที่จะก่อเกิดความเดือดร้อนภายในชุมชน 7) แจ้งเบาะแส ข้อมูลข้าวสารของบุคคลที่เชื่อว่าเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือฝ่ายกฎหมาย ดำเนินคดีต่อไป 8) มีการเตรียมความพร้อมเฝ้าดูสถานการณ์บ้านเมือง นำนโยบายของรัฐบาลมาแจ้งให้ประชาชนทราบ 9) มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชนในหมู่บ้านให้รู้ถึงพิษภัยยาเสพติด 10) มีการจัดตั้งข้อตกลง ข้อเสนอ แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกัน 11) มีการจัดการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้านทุกเดือนเพื่อแจ้งข้อมูลข้าวสารให้กับประชาชนทราบ 12) สร้างภูมิคุ้มกันในหมู่บ้าน สถานศึกษา มีการจัดตั้งโครงการ To Be Number One 13) สร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยมีการจัดตั้งโครงการกองทุนแม่ของแผ่นดิน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนสีขาวให้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาหรือวิจัยในพื้นที่เขตจังหวัดในภูมิภาคอื่น หรือ ในจังหวัดอื่นๆ เพื่อนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบ หาแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) อันจะนำมาประยุกต์เป็นข้อเสนอในการกำหนดแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านอื่นๆ เพื่อมุ่งเสริมสร้างคุณภาพชีวิต และ สังคมที่ดีให้กับชุมชน สังคมและประเทศชาติได้อย่างยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรวิทย์ เกาะกลาง วินิจ ผาเจริญ และ วัชระ ชาติมนตรี. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด กรณีศึกษาเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารสันติสุขปริทรรศน์, 2(1), 1-11.

พระครูสังฆรักษ์ทรงพรรณ ชยทตฺโต. (2565). การสร้างเครือข่ายการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดของคณะสงฆ์ในภาคกลาง. วารสารศิลปะการจัดการ. 6 (1),236-251

วนัสญพร โทเวียง. (2562). การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในหมู่บ้าน / ชุมชน กรณีศึกษา : ตำบลแวงน้อย อำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น. สืบค้นจาก https://conference.kku.ac.th/colaimg/files/articles/16590-o-37-.pdf

โอภาส ซาลู และ เฉลิมพร เย็นเยือก. (2565). ผู้นำชุมชน กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด กรณีเขตพื้นที่จังหวัดสระบุรี.

Armstien, S.R. (1969). A Ladder of Citizen Participation. Journal of the American Institute of Planners, 35(4).

Cohen, J.M. , & Uphoff, N.T. (1981). Rural Development Participation: Concept and Measure for Project Design Implementation and Evaluation: Rural Development Committee Center for international Studies. New York: Cornell University Press

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York : Harper Collins Publishers.

Putti. (1987). Work values and organizational commitment: A study in the Asian context. Human Relations, 4(2).